

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

De deo uno, et trino - Cod. Ettenheim-Münster 202

Bach, J.

[S.l.], 1636

Capvt III

[urn:nbn:de:bsz:31-118088](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-118088)

CAPIT. III.

An ex perfectiori intellectu cum aequali lumine gloria sequatur perfectior visio Dei?

Sensus proposita controuersia e: an maior affectio illius creati conferat ad perfectionem visionis Dei, ita ut si sint duo intellectus inaequales secundum suam affectionem propriam & intrinsecam, v. g. illius angelicus & illius humanus, qui habent aequale lumen, gloria v. g. ut ex affectu sit visio Dei qua consequitur ex intellectu angelicus & lumine ut ex, quam visio consequens ex intellectu humano & lumine aequali.

Respondendum e tanquam certum quando quaeritur: an maior affectio illius conferat ad maiorem perfectionem visionis Dei, si de perfectione de maiori visionis affectione quam materiali, quam scilicet visio habet ex eo quod procedat a perfectione intellectus, sine ex eo quod habet perfectionem dependentiam quatenus procedit a perfectione principio actiuo, & quatenus ad ipsum ut tale e dicitur relationem transcendentem dependentiam, qua ab eodem principio in radice talis dependentiam specificatur extrinsece tanquam a termino. Si maior affectio illius etiam cum aequali lumine gloria potest conferre ad huiusmodi maiorem perfectionem visionis Dei procedenti scilicet sicut etiam conceditur visionem corpoream & ocularem alibi per v. g. procedentem ab hia in oculo humano prout procedit ab eodem hia nobiliorem affectionem habere dependentiam, quam habet visio eadem alibi procedens ab hia materiali & corruptibili, cuiusmodi e hia lincei v. g. vel aquila, etiam visio procedenti obitu existens in oculo lincei vel aquila prout tendit in obitu sit perfectior, quam visio eadem obitu existens in oculo humano, prout ea similiter respicit idem obitum vel in ipsum tendit. illud igitur tunc remanet controuersum: an visio Dei procedens a perfectione intellectus & aequali lumine gloria sit perfectior prout tendit in obitu, ita ut per ipsam clarior vel intensius exprimitur & cognoscatur obitu sine Deo, quam cognoscatur per visionem procedentem ab imperfectiori intellectu cum aequali lumine gloria.

Ricea =

Quidum e a pfectiori illitu cum aequali lumine gloria non
procedere visionem Dei pfectiorem pbi quam scilicet Deus pfectio
aut melis cognoscatur; ita S. Thomas 1 parte, q. 12. art. 6.
manifeste. neg. oppositum, ut bene nonnulli receptiores ad-
vertunt docet 3 parte, q. 10. art. 4. ad 2. Dum aut pfectionem
visionis Dei magis e. attendendam ex pfectione luminis quam
ex pfectione illitu, illa e. particula, magis, ibi sumitur pro
particula potius, sicut internum sumitur apud divinas litteras
& Scriptores Catholicos. Idem docet Scotus in 4to dist. 49. q. 3.
art. 2. Vasquez disp. 47. a num. 32. Suarez lib. 2. de attri-
butis negativis cap. 21. Arabal disp. 22. cap. 2. & 3. Alas
in j. de tract. 2. disp. 5. sect. 7. & alij multi apud ipsam.
e. contra opinio contra Durandum in 3. dist. 4. q. 1. Scotum
in 4. dist. 50. q. 5. Richardum dist. 49. art. 3. Cajetanum
in 3. part. q. 10. art. 4. Molinam disp. 2. in art. 6. p. 12.
S. Thoma e nonnullos alios, quos habes apud Suarez loco supradicti.
num. 3.

Probant aliqui noam propositionem: qd si ex meli-
ori illitu cum aequali lumine gloria procederet pfectior Dei
visio, sequeretur pbe e. in beatis visionem Dei inaequalem,
atq; inaequalitate meritorum, nempe ex inaequalitate illitus,
nisi si Angeli & ho. sint aequales quoad merita aequali lumine
gloria a Deo recipiant, ac pvide. cum Angeli hat illitum
e. q. pfectiorem quam ho., imiliter inaequalem sine
pfectionem visionem Dei habeat sine meritorum inaequalitate

Deo hac rdo facile solui pot. dicitur quod duo
hnt aequalia merita e. inaequalem pfectionem illitu ei, qui
hat pfectionem illitum, minus lumen dari quam alteri, nempe
solum tantum quantum cum illitu pfectiori sufficit ad effici-
endam visionem debitam illis meritis, e. q. aequali visioni
debita alteri qui hat aequalia merita sed in pfectionem illitum,
atq; ita semper quando erunt aequalia merita erit aequalis visio.

Deo probant alij hoc modo: si ex pfectiori
illitu cum aequali lumine gloria procederet pfectior visio, se-
queretur pbe illitum rati sine pfectionis, compensare defectum
luminis, ita ut nullo lumine indigeret ad videndum
Deum, sed hoc e. oio falsum e. sequela antecedentis pth: qd
si illitu pfecto ut unum cum lumine ut unum producat visio-
nem ut unum v. q. e. illitu pfecto ut duo cum lumine, ut
unum producat visionem ut unum cum dimidio, illitu hat unum
gradum

gratum affectionis naturalis per se sumptis est abiq; lumine suffi-
 ciet ad Formidorem gradum affectionis visionis, & per consequens
 poterit illis per eam affectionem naturalem sufficere ad produ-
 cendam visionem sicut abiq; lumine, ut in casu proposito
 ad producendam visionem habentem dimidium unius gradus
 affectionis.

Sed per has res e firma, qd respondet qd si licet
 quando plures cae partiales ad aliquem effectum concurrunt uni-
 voci, & eodem modo, ut plures hoies concurrunt ad trahendam
 unam navim, potit una cae partialis, adeo crescere in affectione
 ut si indigeat affectione alteri ad eadem eundem effectum, quando
 hi plures cae concurrunt, sive in modo ad eundem effectum, sive
 rite concurrunt illis, si lumen ad visionem Dei, cum illis concur-
 ret ut principium effectivum quidem sed determinabile, contra vero
 lumen ut principium determinativum, qd magis infra explicabitur;
 tunc fieri n. potit qd una cae partialis qd incrementum sua af-
 fectionis potit compensare totalem defectum alteri concedi; atq;
 hoc primo manifestum e in causis intrinsicis, nam si crescat
 affectio, maia aut foia crescit quom e affectio effectus & constituti.
 Ex maia e foia, nunquam hi qd adeo crescere affectio maia vel foia,
 ut ad effectum n. requiratur maia e foia, sive ut maia vel foia per se
 sumpta potit sufficere ad constituendum effectum componem.
 proterea idem qd in causis extrinsecis sive efficientibus, nam
 si verum sit, qd nonnulli docent, affectivam potam visivam cum
 aequali specie visibili efficiere affectionem visionem, profecto cresce-
 re affectione pota visiva crescit etiam effectus visionis, nunquam
 hi fieri poterit ut pota visiva abiq; specie visibili potit efficiere
 visionem, nimirum qd species visibiles in eodem modo concurrunt
 ad visionem quo ipsa pota visiva, sed diverso modo, nempe ut prin-
 cipium determinativum ipsiq; pota visiva.

Tertio, probant alij qd illis concurrat ad visionem
 beatificam qd prout hi talem vel talem affectionem, sed precise
 prout e pota vitalis, ut qd, ingruentis, ex eo qd illa concurrunt ad viti-
 orem ut ei tribuat solum vitalitatem, atq; qd illis sit affec-
 tivis, nihil confert ad vitalitatem visionis, siquidem visio n.
 potit ee magis vel minus vitalis, sed vis visio e eodem modo vel
 qd vitalis.

Sed contra hanc rationem e, qd si illis precise prout
 e pota vitalis concurreret ad visionem beatificam, sequeretur
 etiam potam visivam e quamlibet aliam potam sensitivam,
 cum

cum sit pura vitalis, hoc elevari ad videndam Deum, sed con-
sequens est factum, ut corhat ex superioribus &. Sed si huiusmodi
trans, quam impugnans, quando asserunt illudum praeise ut
vitalem concurrere ad visionem, suum est illudum ut vitalem
in vitalitate coarctata ad vitalitate illius, eadem ratio in ex-
plicata refellitur sequenti impugnatio.

Secundo igitur causetur ratio impugnatur, quia visio Dei
ab illis non habet in solam vitalitatem, sed etiam totam suam entitatem,
quidem vere tota entitas est tota affectio visionis beatificae
effectivae praeise, etiam ab illis tanquam ab infimo Dei, ne
consequatur in visione, sed ab illis non dependeat effective.

Denique alii sic probant: illudum creatum non prout
talis vel talis affectionis sed ut illudum est, sive, ut ipse loquuntur,
prout habet capacitatem visionis Dei ad eandem visionem deus-
simam, atque vis illudum in ratione capacitatis visionis conveniant
in ea differunt & necesse est ut affectio visionis, taxetur a
lumine, nullo habito respectu ad perfectionem naturalem illius.

Sed contra est, quia ipse non emittit rationem cuius illudum
creatum non prout est talis vel talis affectionis, sed sub ratione cuius illudum
debetur per lumen ad visionem, in quo est tota difficultas. Secundo
contra est, quia factum est illudum creatum praeise prout est capax visio-
nis per lumen elevari ad visionem, nam si hoc est verum, inde sequens
illudum per lumen elevari solum ad recipiendam visionem, non autem
ad eam efficiendam, quia capacitas solum est ad recipiendum, non ad effi-
ciendum.

Probat igitur a nobis supraposita conclusio: quia gratia
sanctificans elevat substantiam illudum creatam ad concipiendum
cum Deo in bonis operibus, sicut ad hoc ut ipsa sit gratia Dei &
filia eius adoptiva, elevat, inquam, illam prout ipsa est sub-
stantia illudum, creata in genere, et praeise prout est capax
praeise concipiendi, non autem prout est talis vel talis substantia illudum,
sive prout habet talem vel talem affectionem & etiam lumen gloriae
ad efficiendam visionem Dei elevat illudum creatum praeise
& illudum substantia illudum creata in genere, ac praeise non ele-
vat illam prout habet talem vel talem affectionem maiorem vel
minorem & maior affectus illudum nihil confert ad perfectionem
visionis, ac praeise illudum creatum affectus cum generali lumine
gloriae non potest producere visionem Dei affectuosam, quia non concurrunt
ad visionem Dei nisi prout elevatur ad lumen. Primum autem
constat, quia gratia sanctificans respicit substantiam intellectivam
creatam

opus artificiosum.

¶ Quidam dicitur. An quando dua caa efficiunt simul eundem effectum is producitur effectus p̄ maiorem perfectionem alterius caa, quando in hunc ratiōem maioris perfectionis h̄t maiorem proportionem ad producendum effectum concedo, quando vero ratiōe maioris perfectionis n̄ h̄t maiorem perfectionem proportionem ad producendum effectum nego. H̄s, e. conseq. q̄ illi effectus est perfectior licet prout e. illi h̄t aliquam proportionem, ut eleuetur a lumine ad efficiendam dei visionem, n̄ t̄n ratiōe sua maioris perfectionis n̄ h̄t maiorem proportionem ad producendam visionem, beatificam, nempe eo q̄ illi effectus n̄ est perfectior sed t̄n ut sub ratiōe cuius illi creati respicitur a lumine, e. ab eo eleuetur. Ad primam probationem antecedentis q̄ perfectiorem sp̄em obiecti visibili qua talis e, si t̄n in aequali pot̄a virtutis efficiat perfectiorem visionem, ratiōe sua maioris perfectionis n̄ h̄t maiorem proportionem ad producendam visionem eundem obiecti, e. ideo talem sp̄em simul cum eadem vel aequali pot̄a pot̄e efficere meliorem e. perfectiorem visionem in oculo, effectus. a. illi ratiōe sua maioris perfectionis n̄ h̄t maiorem proportionem respectu visionis beatificae, sicut nec oleum nec balsamum, licet sint multo perfectiora secundum suam naturam quam sit aqua, h̄t maiorem proportionem ad producendam gratiam in s̄nto chrismatis, quam in aqua baptismi s̄nto, n̄ t̄n aqua, oleum, e. balsamum phisice concurrant ad productionem gratiae. Ad 2dam eundem antecedentis probationem similiter q̄ in s̄nto artij, etiam quatenus effectus e, habere maiorem proportionem ut ab artifice eleuetur ad efficiendum opus artificiosum, e. ideo artifice in s̄nto meliori e. effectiori operi effectus opus artificiosum p̄t̄t efficere.

¶ Obijes dco: sp̄es n̄ales illi h̄t concurrant per pot̄am obiectivalem cum habitu fidei ad actum eiusdem virtutis, si t̄n sint meliores e. clariores cum aequali habitu fidei generant meliorem e. perfectiorem actum fidei, sicut Theologus cum aequali habitu fidei h̄t meliorem e. perfectiorem actum fidei de mysterio Trinitatis v. g. e. etiam effectus illi cum aequali lumine gloriae poterit producere visionem perfectionem dei.

¶ Respondent nonnulli concedendo h̄s, e. negando conseq. q̄ sp̄es n̄ales, inquirunt, eleuantur ad actum fidei non

non uterque, sed iuxta proportionem ipsarum specierum, species p. distincta elevatur ad producendum actum fidei distinctum, species vero minus distincta ad producendum actum fidei minus distinctum, quia unaquaeque species, ut aiunt, elevatur in quantum est species, sed in quantum est species talis obiecti, et in quantum habet proportionem ad illud ad hoc ut circa idem obiectum producat actum supernaturalem, quare cum una species melius vel clarius representet obiectum quam altera, deo etiam actus fidei potest esse inaequalis pro inaequalitate generis; contra vero intellectus, inquit, elevatur ad visionem Dei tanquam ad obiectum ad quod nullam habet proportionem, ac proinde cum deus ille creatur nisi ex improportionati ad idem obiectum nempe Deum, oes ele-
vantur eodem modo ad operationem ubi improportionatam, non elevari, sicut species in quantum habet proportionem ad hoc, vel illud obiectum in quo sunt inaequales, sed elevari sub ratione consuetudinis sub qua oes habent aequalem improportionem ad obiectum divinum.

Sed contra hanc proportionem est, quia licet species abstractiva representans Deum elevetur prout est species representans tale obiectum, non tamen inde necessario sequitur quod species clarius et melius representans Deum, quae est in Theologo, in eo etiam causet actum fidei de ipso Deo perfectionem, quam habet rusticus de eodem obiecto, eo quod rusticus habet speciem imperfectiorem Dei representativam, nam species Dei representativa potest concurrere ad actum fidei de ipso Deo non prout habet talem vel talem perfectionem individualement, sed prout est species representativa talis obiective Dei.

2do contra est, quia inter speciem inserientem actui fidei supernaturali est intellectum in ordine ad visionem ponit hoc discrimen, quod species elevatur prout habet proportionem ad actum supernaturalem. contra vero ille creatus elevatur ad obiectum infinitum cum quo nullam habet proportionem, non bene. a. assignat huiusmodi discrimen, quia sicut species abstractiva representans Deum elevatur immediate ad actum fidei supernaturalem versante circa Deum, ita etiam ille creatus elevatur immediate ad visionem versantem circa Deum, et sicut species abstractiva Dei, ut est species talis obiecti, habet proportionem ut elevatur ad productum actum fidei supernaturalem, ita etiam ille creatus habet proportionem ut elevetur ad visionem Dei.

Quod si dicant intellectum creatum prout habet rationem

rationem eorum illis creati habere huiusmodi proportionem, n. a. prout e. talis vel talis affectionis, contra vero speciem Dei representativam n. totam prout e. species talis obiecti, sed etiam prout e. talis vel talis affectionis habere proportionem ad actum fidei supernaturalis, & vero speciem meliorem pro carere affectionem factum fidei supernaturalis.

Contra e. qd. Auctores praedictae proportionis n. assignant nec potest assignare, rationem cur talis species prout e. affectus representativa Dei potest habere proportionem ad eorum actum fidei supernaturalis affectionem, contra vero illius affectus ut talis, n. habet proportionem ad eorum affectionem Dei rationem quam careret illius affectus.

Ademq. huic objectioni cum Arubal dix. 22. cap. 4. num. 22. & Pasquer apud ipsum negando Ans. & dicens species meliores vel affectiores intervenientes actus fidei eorum affectionem apprehensionem terminorum de quibus dicitur, qd. cum huiusmodi apprehensio sit naturalis, species affectivas naturales potest conferre ad maiorem affectionem eandem apprehensionis. Contra vero cum apprehensio eorum terminorum sit naturalis, e. actus fidei ad eorum concurrat sit supernaturalis, e. ad illum apprehensio terminorum concurrat ut elevata, deo ex eo qd. affectus species careret affectionem apprehensionem, n. licet inferre. qd. etiam affectus apprehensio careret affectionem actum fidei supernaturalis, imo, ut notat Arubal ibid. sapienter contrahit ut hoc simpliciter qd. qui habet imperfectam apprehensionem terminorum fidei, maiori affectionem quam hoc ingenio e. docet per assensum supernaturalis operentur circa res fidei.

Dices: experientia constat Theologum habere affectionem essentem fidei supernaturalis de ipso Deo v. g. quam Theologus videt, ut sit ex reflectione illius quam Theologus potest habere supra naturam actum fidei supernaturalis.

Res negando talem experientiam, qd. etiam negamus nos potest per actum reflexum vel experimentalem eorum nosse immediatim nos actus naturales, ut rati probavimus in Tractatu de Fide, spe, & caritate, e. colligitur ex eo qd. cum huiusmodi actus sint extra supernaturalis, n. sunt intra latitudinem obiecti naturalis nostri illius, ac proinde idem illius n. potest circa illa fieri per cognitionem experimentalem, quae e. naturalis.

Obijciat ultimo: n. implicat sua naturas elevans, illud ut affectionem ad eliciendam visionem beatificam & potest dici

diei & lumen gloriae huiusmodi, ac prout ex affectione illius
cum aequali lumine potest provenire melior & perfectior Dei visio.

Pro primo potest dici transeat, hinc, negando consequens: quod
illo modo poteretur lumen gloriae non esse proportionatum gradui
habituali, cum tamen sit eius propria, ut constat ex supradictis.

Re. Sed & negando hinc, quod cum efficere Dei visio-
nem & eam recipere sint necessario connexa, & illius perfectior non
habet maiorem proportionem ad recipiendam visionem beatificam, quam
illius perfectior, cum omnes illius creati secundum suam naturam, ac rece-
dant a conversatione cum Deo in bonis supernaturalibus, nec illius imper-
fectiori sit magis inebita visio beatifica quam illius perfectiori,
hinc profecto sequitur nec illius perfectiorem habere maiorem
proportionem ad efficiendam visionem beatificam quam habet illius
perfectior, & per consequens nec velle fore signales & potibiles, quae
fuerunt illius perfectiorem et talis est ad efficiendam visionem beati-
ficam.

Ex his a. necessario sequitur nec illum illius quan-
tumvis perfectum esse potibidem ex quo cum aequali lumine gloriae
perfectior Dei visio provenire potest, quod cum quilibet illius creaturae
perfectioris potibiles infinite distet a Deo, nullo modo potest illi esse
debitum commercium sine ^{conversacione} conversatione cum Deo in bonis supernaturalibus,
curis huiusmodi est visio intuitiva Dei, contra est illi debita cognitio Dei
abstractiva, ut subiecta ⁱⁿ illius, efficiatur in ordine ad
Deum ut ad suum principium, hoc est, potest illum colere, vene-
rari &c. ac prout cum quilibet illius creaturae curis huiusmodi perfectioris
infinite distet a Deo, hinc & visio sit Dei sit signa per illius
exigentiam, nullo illius creaturae, hinc alia perfectior, sit habere ma-
iorem proportionem ad recipiendam vel efficiendam Dei visio-
nem, quam habet illius imperfectior, & per consequens nullo illius
perfectior cum aequali lumine gloriae potest efficere perfectiorem Dei
visionem.

CAPITULUM III

An lumen gloriae habeat rationem speciei impressae?

Sensus propostio controversiae est: an lumen gloriae sit species reprae-
sentans illius creaturae ipsum Deum, sicut species impressa Petri v. g.
exhibens in Angelo ei Petrum representat. ut a. melius sensus
eandem controversiam persequitur.

Adver =